

1774.

1. Bestineller, Geth. Christianus : De lite heredis cum possessione singulari.
2. Bestineller, Geth. Christianus : De negotiis, quae a muliere sine curatore in Sarmia capedri possunt.
3. Bestineller, Geth. Christianus : De eo, quod iustum est in privilegiorum collisione
4. Bestineller, Geth. Christianus : De proae iudicio per. eorum ex abusu iuris feudalis Longobardici
5. Bestineller, Geth. Christianus : De pacto successorio cum parentis persona intereunte
6. Berger, Christoph Henricus, de : Ordinis Jurisconsultorum Decanus : et Dissertationem . . . candidati Fr. Augusti Beckeri . . . invitati.
7. Berger, Christoph Henricus, de : Ordinis juris Consultorum Decanus : et Dissertationem in qua

2. Christiani Johanne Koppfi . . . in titulo
8. Chladenius, John Georgius: De jure erequendi
in fœderis præsertim imperii speciatimque Imperii
9. Chladenius, John Georgius: De juramento subjectionis
speciatimque in creaturæ præsertim solitis.
10. Cordes, Francis Georgius: De suspectis mathematica-
tum speciatim astronomicali originibus.
11. Crollius, Christoph. Ludov.: De sigillaribus tituli
sacris.
12. Diekerich, Elias Gottlieb: De iteratis impera-
torum coronationibus Germanicis
13. Haniccius, Christianus: Manipulus Iherosolimitanus
L VII. ex institutionum Iustinianus præcedit
ac titulo de partitione et jure eranturum

13^a Hanaeus, Christianus: Manipulus II Theorem LX.
ex scolasticum Justiniani Titulo De jure naturali
jubium et circulatorum

13^b Hanaeus, Christianus: Manipulus III Theorem
LX. ex scolasticum Justiniani Titulo III. IV. V.
VI. VII. VIII. LX eratarum.

14. Herius, Joh. Mathias: De pulchritudine archiepi-
scopica.

15. Huerius, James Gouffr.: De sigillis et hinc hinc
satis

16. Hammerstein, Videl. Hermannus: De prerogativa
jurisdictionis

17. Koeselius, Gottp. Alexander: De actionibus
mixtis et non mixtis

18. 637.

Krausius, Johannes Godefridus: De co, quod
justum est circa salaria ac honoraria ad
castrum.

19. Krauris, Fr. Gotfr.: De jure degradationis canonice ejusque usu in terris protestantium

[19² Berger Christoph Henr. de: Oratio iure-consultorum
... Decanus: ad orationem inaugura-
talem ... Dr. Christiani Stahlkopffii ... in
lat] Zu den Doubletten, da mit nr. 7 identisch.

20. Ancker, Gotfr. Ludov.: De petitione processorio
novum finitio in Provincia Electorali nunti-
quam instituerit

21¹⁺² Schaumburgius, Francus Gotfr.: De trad. Lioue
symbolica 2 Tomis

22. Salomon, Inver. Phil.: De seroio logice ac
matheseos nexu et applicatione praecep-
torum logicorum in Doctrina mathematica.

23. Schröder, Ernst Christ: Doctrina idiomum uni-
versalium speciatim consideratarum.

24. Schrotterus, Ernst. Christianus: De aeternitate
essentiarum.

Pri. 35. Nota. 23.

2

EXERCITATIO
IVRIS SAXONICI ELECTORALIS
DE
NEGOTIIS QVAE A MVLIERE
SINE CVRATORE
IN SAXONIA EXPEDIRI
POSSVNT

1727 2

*Ord. Sax. Elect. Iudic. Recogn. Tit. VIII. §. 3. et
occas. Mandati Regii de ao. 1722. No. XII.*

QVAM
PRAESIDE

26.

P. 252

**GEBHARDO CHRISTIANO
BASTINELLERO**

ICTO SAC. REG. MAI. POL. AC PRINC. ELECT.
SAXON. A CONSIL. AVLAE ATQVE IN CVRIA PROVINC. ET CON-
SISTORIO ECCLES. ELECTOR. SAX. CODICIS PROF. PVBL.

SCABINATVS ET FACVLTAT. IVRID. ASSESSORE
TRONO SVO AETATEM SVSPICIENDO

IN ILLVSTRI AD ALBIM ACADEMIA

AD DIEM IANVAR. MDCCXXVII.

IN AVDITORIO ICTORVM

PVBLICAE DISQVISIONI SVBIICIT

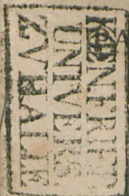
AVCTOR ET RESPONDENS

HEINRIC. GVILIELMVS CONRADI

REICHENB. VARISC.

VITTEMBERGAE

LITERIS CHRISTIANI ZIMMERMANNI ACAD. TYP.

22.

DE
NEGOTIIS QVAE A MULIERE
IN SAXONIA SINE CVRATORE
EXPEDIRI POSSVNT

Thef. I.

Mulieris nomen latissimam habet
significationem, et comprehen-
duntur sub eo omnes, quaecun-
que sunt sexus foeminini, l. 25. c.
9. ff. de auro argento, mundo etc.
l. 14. §. 7. ff. de aedilit. Edict.

In hac posteriori lege Ictus
generalem et specialem Mulieris significatum coniunxit,
dum ait: *Mulierem ita arctans, ut mulier fieri non pos-
sit, sanam non uideri.* Quamobrem Mulier denotat
modo puellam l. 81. §. 1. ff. de legat. 3. modo uirginem ui-
ripotentem l. 13. pr. ff. de V. S. atque ipse Christus matrem
suam, quamuis uirgo esset, γυνή, siue Mulierem, appel-
lauit, Iob. 2. v. 4. modo uxorem et maritatum foeminam l.
72. pr. ff. de iur. dot. l. 3. pr. ff. de leg. 3. Nos in praesenti sub
Mulieris appellatione intelligimus foeminas tam mari-
tatas, quam nondum nuptas.

A 2

Thef.

Thes. II.

Dum uero de Negotiis, a muliere sine Curatore expediendis, loquor, id antea notandum est, ut solum ea intellecta uelim, quae et quatenus in Saxonia geruntur. Quod si enim quilibet actus perinde, ut eius quouque ualor, aestimandus est ex loci consuetudine et obseruantia, in quo est celebratus, arg. l. 6. ff. de Euict. l. 31. §. 20. ff. de aedil. ed. et l. 9. C. de Testam. consequitur, leges Saxonicas ultra fines Saxoniae non extendi debere, ut ideo contractus a foemina Saxonica, in loco extra Saxoniam sito, et secundum eius statuta sine Curatore initus, firmus ualidusque maneat. CARPZ. p. 2. C. 15. d. 6. PHILIPP. ad Dec. Elect. 24. Obs 2. n. 4.

Thes. III

Negotia, quae mulieres in Saxonia absque Curatore expedire dicuntur, sunt eiusmodi, ut aut actus *inter uiuos*, aut actus *ultimae uoluntatis*, complectantur. Regulariter enim quaelibet foemina in Negotiis iuridicis iure Sax. adhibere renetur Curatoris auctoritatem. Neque haec juris Sax. Constitutio ab antiquo Romanorum iure aliena fuit, siquidem curam mulierum, 25. annis majorum, Romae obtinuisse, auctor est VLPIANVS, qui in fragmentis *Tit. XI. princip.*: ita edisserit: *Tutores constituuntur tam masculis, quam foeminis, sed masculis quidem impuberibus duntaxat, propter aetatis infirmitatem, foeminis autem tam impuberibus, quam puberibus, et propter sexus infirmitatem, et propter forensium rerum ignorantiam.* Et quamuis Illustris de BERG. in *Oecon. Iur. Lib. I tit. 4. §. 6. not. 1. p. 173.* neget, muliebrem tutelam Iure Ciuili cognitam fuisse, dum tamen ad argumentum *l. 3. C. de reuoc. donat.* prouocat, magis ad recentius, quam anti-

antiquius, jus respexisse, et de illo id afferuisse uidetur. Muliebris curae rationem ULPIANVS ponit in sexus, adeoque naturae foeminae, imbecillitate, cum quo etiam conuenit illud Diui Pauli effatum *1. Pet. 3. u. 7.* Sed quemadmodum hic sacri Codicis textus secundum vulgi opinionem scriptus, et secundum eam explicandus est, ita imbecillitatem foeminarum educationi potius, quam sexus naturae adscribendam esse puto, suffragante BEYERO in *Delin. Instit. jur. Ciu. Tit. de Legitima tutela pos. 7. not. K.* De hoc muliebris tutelae argumento uideas SCHILTER. prolixius disputantem *Exerc. 37. tb. 222. seq.* Hanc mulierum tutelam non adeo multum utilitatis continere, rati sunt Romani, atque haec fuit causa, cur haec tutela subsecutis temporibus apud eos in defuetudinem abierit. Quamuis uero non minus Ordines Sax. Illustres, in Comitibus an. 1699. institutis, de hac tutela muliebri abolenda cogitarint, ob uarias rationes, uariaque incommoda, quae ex illa oriuntur, quae late recenset Illustr. de BERGER in *Elect. disc. forens. Tit. 8. Obs. 1. n. 2. pag. 288.* nihil secius tamen haec cura et sollicitudo procerum Sax. effectu destituta fuit optato, et mulierum cura adhuc usque ad id temporis pristino ualori est relicta. Sed cum nulla regula facile ab exceptione sit immunis, ita illa necessitas curatorem in negotiis expediendis adhibendi, mulieribus imposita, pro uarietate casuum et circumstantiarum laxior redditur et remissior. Nec pauci existunt casus, qui legis huius rigori subducuntur, et in quibus foeminis, etiam non adhibito Curatore, libertas agendi est concessa.

Thes. IV.

Quo accuratius procedamus, actus mulierum singulos

A 3

gulos distincte consideremus, necesse est. Et primo omnium occurrunt actus *ultimae Voluntatis*, in quibus liberum mulieres habent arbitrium, et, cum nihil damni exinde consequantur, sed ultimum elogium, quando commodum iis est uisum, reuocare queant, nulla Curatoris egent opera. Atque de testamento hoc est certum, modo annum 12. adimpleuerint foeminae *l. 5. ff. qui testam. fac. poss.* Haec enim pubertas in sexu sequiori adeo requiritur, ut testamentum, a foemina impubere conditum, ipso iure sit nullum, neque hunc defectum auctoritas tutoris adhibita purget aut suppleat. RICHT. *Dec. 27. n. 30. sq.* At enim uero num foemina, quae pubertatis annos adimpleuit, donare possit *mortis causa*, ad hoc tempusque inter DD. fuit disceptatum VVESENB. in *Parat. de mort. caus. donat. n. 4.* SCHILT. *exerc. 43. tb. 31.* Alii plane sunt inficiati, donationem m. c. a muliere in Saxonia sine Curatore factam ualere, tum, quod donatio m. c. contractus speciem, si formam ineundi spectes, sustineat, tum, quia licet donatio quolibet tempore reuocari queat, melius sit, ut causam suam integram et saluam foemina retineat. Contrarium, quod et uerius uidetur, asseruit RAVCHBARVS *p. 1. qu. 32.* et cum illo Illustr. DE BERGER in *Oecon. iur. Lib. 2. tit. 2. §. 27. n. 3.* ea propter, quia plane nullum praeiudicium ex hac m. c. donatione mulieribus emergit. Interim tamen non inepte, et melioris cautionis ergo, a quibusdam DD. necessitas consensus Curatoris adhibendi restricta fuit ad eam m. c. donationem, quae cum rerum traditione, et sic cum aliquo periculo mulieris, coniuncta est. SANDE in *Dec. Frisii Lib. 2. tit. 5. def. 4.* atque ad eum casum etiam

SCHIL-

SCHILTERVM respexisse arbitror, cum putat, melius esse, ut foemina rem teneat, quam reuocet. Neque scio, neque persuasum habeo, an flucus DD. atque sententiarum diuortia, in hoc iuris articulo suborta, componi potuissent, nisi iis finem fecisset AVGVSTISSIMVS Legislator, dum in mandato, anno huius seculi 1722. promulgato, et Ord. Proc. Illustr. sub No. XII. subiuncto, liberam donandi facultatem mulieribus permisit. Cum itaque Verbum *donare* generaliter sit positum, nullum est dubium, donationem m. c. etiam sub eo comprehendendi, imo, cum mulieribus nuptis concessum sit, ut de bonis receptitiis, tam inter uiuos, quam m. c. pro lubitu disponere possint, quis, nisi sobriae interpretationis uel negligens, uel plane ignarus, serio negabit, hanc m. c. donandi facultatem solutis mulieribus non esse tributam. Quae hactenus sunt dicta, ad foeminas *solutas* tantum applicari possunt, siquidem maritalitatis foeminae de bonis suis in mariti praecudicium testari nequeunt, nisi habeant bona aut immobilia, aut receptitia, aut nisi consecutae fuerint a maritis disponendi m. c. facultatem uid. Mand. Reg. No. XII. *uerb.* Und hat es übriges, was bona Receptitia anbelanget/ worüber sich die Ehe-Weiber die vöbliche Disposition inter uiuos et mortis causa vorbehalten, darbey, daß ein Ehe-Weib sich wegen dererelben, ohne ihres Ehe - Mannes, und so viel das Fahrniß betrifft, auch ohne eines andern Curatorn Einwilligung, verbindlich obligiren möge, sein bewenden.

Thef. V.

Quosnam actus inter uiuos mulieres sine Curatore ualide gerant, melius expediri haud potest, quam si iudiciales ab extra iudicialibus discernamus. In iudicio
foe-

8 DE NEGOTIIS QVAE A MULIERE SINE CVRATORE

foeminae siue sint extraneae, siue indigenae, siue Christianae, siue falsae addictae religioni, siue actricis, siue reae obtineant partes, sine ullo discrimine nihil ualide agunt. Sunt quidam DD. qui propter textum Iur. Prouinc. Sax. Land. N. lib. 1. art. 46. Jungfr. u. Frauen müssen Vore münder haben an allen ihren klagen, it. propter art. 63. lib. 2. Es mag kein Weib ohne Vormund klagen, opinionem hanc tuentur, quod mulier eo in casu, cum agit, Curatorem adhibere in iudicio debeat, non uero, si partes rei, quae in dubio fauorabiliores, nec laesioni tam obnoxiae sunt, quam actoris, subeat COLER. P. 1. Dec. 67. Nos hanc controuersiam juris Saxon. commun. non immerito omittimus, et indistincte asserimus, mulierem in iudicio Electorali litigantem, siue conueniat aliquem, siue ipsa conueniatur, necessarium habere Curatoris adiumentum. Prostant hanc in rem expressa uerba *Electoris Serenissimi* in Const. 15. p. 2. So konstituiren und ordnen wir, daß hinführo Witwen und Jungfrauen, ohne Unterscheid des Alters, in allen rechtlichen Processen, sie halten gleich Klägerin oder Beffl. statt, ohne Vormunden nichts beständiges handeln mögen.

Thef. VI.

Hanc legem Electoralem DD. ita interpretati sunt, ut negotia, a muliere in iudicio sine Curatore expedita, tunc infirma atque inualida esse putarent, cum praedictum eius continerent, secus, si commodum eius in iis esset promotum. Illustr. DE BERG, in *Elect. disc. for. tit. 8. obs. 2.* Solennitatem enim, in fauorem alicuius introductam, non debere in eius odium derorqueri, pro ratione, in iure satis fundata, uenditabant l. 6. C. de *Legibus*. BRVNEM. ad s. 2. in fin. *Instit. de Autor. Tut.* At enim uero longe alia fuit ipsius Sereniss. Legislatoris mens atque sententia, quam nunc satis et expref-

expresfis uerbis manifesto declarauit in Ord. Proc. illustr. Tit. VIII. §. 3. *Nusser dem aber soll ihnen allerseits alleine etwas/wenn es auch gleich zu ihrem Besten gereichen könnte, vor Gerichte zu handeln nicht nachgelassen seyn.*

Thef. VII.

Excipiunt ab hac Curatoris adhibendi necessitate DD. foeminas *illustres natu*, quae iurisdictionis simul exercent iura. Cum enim hac munus iudicis obire possint, quidni personam standi in iudicio, et facultatem negotia ibi expediendi, habeant? CARPZ. P. 2. C. 15. def. 9. Deinde ipse Legislator exceptas uoluit foeminas quoad causas matrimonii, quippe quae in termino, compositioni amicabile tentandae praefixo, in fauorem matrimonii sine curatore tractari possunt O. P. R. Tit. VIII. §. 3. Illud ad causas impraegnationum non extendi posse, existimat RIVINVS ad O. P. Tit. 8. *Enunc. 4.* sed contrarium solidius demonstrauit Ill. de BERG. in *Elect. Proc. Matrim. thef. 17.* Nimirum in omni causa impraegnationis alternatiua est petitio, ut stuprator impraegnatam aut dotet, aut ducat, et posterius membrum petitionis quamlibet causam stupri facit matrimonialem, uid. LVDOVICI *Einleit. zum Consist. Process, Cap. VI. §. 6.*

Thef. VIII.

Non minus foeminae, quae commerciis operam dant, intuitu eorum sine curatore in iudicio admittuntur, §. 3. *Tit. 8. O. P. S. I.* Quod si tamen spes litis componendae euentum successumque debitum non habeat, ad ultiores actus iudicii Curatorem adhibere iubentur. Denique permissum est foeminis, sine Curatore expedire actum iudiciale, si periculum, ut aiunt, adsit in mora *cod. §. 3. cit. tit.* Inde colligi potest, fatalia a mulieribus

B

abs-

IO DE NEGOTIIS QVAE A MULIERE SINE CURATORE

absque Curatore obseruari posse, u. g. appellationis interponendae, apostolorum redimendorum, alia. RIVIN. ad Tit. VIII. Ord. Proc. Enunc. 1. Imo in arresto, si necessitas posset, petendo et impetrando, eas non repelli, contendit CARPZ. Proc. Tit. 5. art. 3. n. 70.

Thef. IX.

Nota hic praeterea, actus, qui *personalissimi* dicuntur, a solis mulieribus, remoto Curatore, in iudicio susceptos, non esse inualidos, ueluti, cum testimonium dixerint, uel iuramentum praestiterint, SEEBACH in *Disser. de iure foeminae litigantis in foro tum Ciuili, tum Saxonico, th. 4.* RIVIN. Enunc. 24. tit. 26, quae ratio quoque eo ualet, ut foemina, delicti rea, si ad articulos uel interrogationes respondere, aut in processu ordinario litem contestari, debet, Curatore haud egeat. ill. de BERG. in *Elect. disc. Forens. tit. 8. Obs. 4. n. 5.* Enimvero interest multum, ut iudex ex ipsa muliere, eiusque uultu, signis et uerbis, ueritatem criminis commissi eliciat. Nam in delictis nulli, ne minori quidem, cui mulier est equiparata, subueniri solet. *l. 9. §. 2. ff. de minoribus.* Idque in Saxonia asseruari, constantissimus fori usus testis est, maxime, cum legi penult. *§. 1. ff. de publ. iudic.* in Saxonia nullibi derogatum reperitur, CARPZ. in *Tract. de iur. foeminar. singulari Dec. 9. pos. 5. n. 27.*

Thef. X.

Dictum fuit, mulieres iure Saxon. minoribus comparari. Inde DD. concludunt, quod, quibus in actibus minores in iudicio Curatorem necessarium non habent, in iis quoque expediendis solae mulieres absque Curatore admittantur. Jam uero constat, minores in momento possessorio, siue retinendae, siue recuperandae posses-

tesionis, personam standi habere in iudicio *l. ult. C. qui leg. person. stand. in iudic. et ibi PEREZ n. 6. l. 8. C. unde Vi.* item in privilegiatis causis, ueluti alimentorum *l. i. C. de Alim. pupill. praest. COLERVS de alim. lib. 3. C. 3. n. 5.* Hoc itaque prudentes etiam ad mulieres accommodant, hisque in causis foeminis facultatem in iudicio comparandi concedunt. SEEBACH. *cit. Dissert. 20.* Id praeterire non possum, in actibus judicialibus tantum litigiosis mulieri constituendum esse Curatorem, non uero, si actus uoluntariae iurisdictionis, v. c. insinuationem testamenti, uel donationis, expediat. Tandem mulier maritata Curatorem, cuius locum maritus occupat, recipere haud tenetur. Quod si tamen Curatorem habeat, idque in iudicio dissimulet, actus, sine eo gestus, nihilo secius ualeat, quamuis exinde mulieri damnum emergat, O. Pr. Ill. *Tit. 8. §. 1.* Hanc uero leuitatis coercendae poenam non legis dicitici, sed maleuolentiae suae ac proteruitati, tribuat.

Thef. XI.

Progredior ad actus extrajudiciales, in quibus distinctio obseruanda, num foemina maritata sit, an non, item an res sint mobiles, aut immobiles. Facilioris autem tractationis et cognitionis causa tres conficiam regulas. Prima haec esto: Mulier soluta de rebus suis mobilibus liberam absque Curatore habet statuendi potestatem. Altera uero eo redit, ut mulieri necessum sit, rerum immobilium alienationibus adhibere Curatoris auctoritatem. Tertia ita est comparata, ut mulieri maritatae omnem uim ac facultatem in rebus suis administrandis et alienandis denegat. Quas positiones explicatius et clarius ut exponamus, non solum operae pretium, sed necessitatis quoque esse uidetur.

B 2

Thef. XII.

Thes. XII.

Ne tamen haec tria axiomata, nostro ex ingenio nata, putes, ipsius legis sanctione ista communiamus. At uero offenduntur haec in Mand. REG. Elect. Ord. Pr. sub num. XII. annexo manifeste probata. Atque huius Mandati uerbis singula nostrorum thesium capita declarare atque illustrare satagemus. Primum Axioma continebat: mulierem arbitrium habere liberum absque Curatore disponendi de rebus mobilibus; Ita enim in citato Mandato: *Sehen, ordnen und wollen wir demnach hiermit, daß hinführo denen ledigen Weibes-Personen, welche ihre mündige Jahre erreichet, auch außser dem Fall, wenn sie etwas verschicken, oder Handlung treiben, nachgelassen seyn solle, ihres Jahrsißes halber, worunter jedoch die gesammte Grade nicht zu verstehen, sich ohne Curatore verbindlich zu machen, und damit nach Gefallen zu gebahren.*

Thes. XIII.

Quod Mandatum id praecipue requirit, ut foemina, si ualide agere uelit, ad legitimae aetatis annos peruenit, i. e. annum 21. excesserit. Nam haec dispositio iuris Saxon, ex eiusdem principiis est declaranda. Adde, modo etiam mulier, quae mutuam pecuniam accipit, patris sacra egressa sit, ne ei in hoc Contractus genere obstet Senatus-Consultum Macedonianum. Neque minus hic attendi meretur, ne libera mulierum dispositio de rebus suis contra leges in prodigalitem degeneret. Eo enim in casu actus, luxuriose gestus, nihilo magis ualet, quam Negotium, a prodiga contractum *l. 15. pr. ff. de Curat. furios.* Quemadmodum enim uniuersae reipublicae interest, ne ciues dilapident bona sua, ita etiam mulieris arbitrium de rebus suis disponendi est restringendum, ut ne in sui detrimentum extremum

num, in simulque in reip. periculum, abeat. Aequitatis igitur rationem *Augustissimus* Legislator secutus uidetur, dum in mandato Wieder das Aufsborgen junger Leute, quod extat sub No. XXVI. ad Ord. Proc. ita cauit, ut prodigalitatís uitio modus ac obex poneretur, quo maxime pertinet §. 7. Daß, wenn sie in zuverlässige Erfahrung brächten, und wahrnehmen würden, daß einer oder der andere, und zumahl von Jungen Leuten, wes Standes oder Condition dieselben auch seyn möchten, das Ihrige liederlich durchbrächten und verschwendeten. 2c.

Thes. XIV.

Quae omnia si rite obseruata fuerint, dubitari non potest, contractum, a muliere de rebus mobilibus initum, non solum seruandum esse, sed etiam tantam uim habere, ut, licet postea nubat, executio in eius bona, quamuis in dotem data, fieri possit, neque maritus eam sub praetextu iuris sui dotalis auertere queat. Nam bona, quae ante, quam marito in dotem data, obligata fuerunt, non intelliguntur, nisi deducto aere alieno *l. 72. pr. ff. de jur. dot. l. 39. §. 1. ff. d. V. S.* GUIDO PAPA *decis. 447.* Hinc porro sequitur, foeminas, etiam non mercatrices, sine Curatore ualide donare, mutuum accipere, pecuniam mutuo datam exigere, de superque apocham reddere, pignus constituere posse, et quae id sunt generis alia, de quibus ingentes inter DD. antea fuerunt dissensiones exortae, uid. *III. de BERG. oeconom. Lib. 1. Tit. 4. §. 6. n. 4.*

Thes. XV.

Caeterum haec rerum mobilium distrahendarum liberatas, mulieribus in Saxonia permiffa, non tam uaga est, quin non certis sit circumscripta limitibus. Prima enim licentiae hujus est restrictio in rebus *geradicis*, quas mulier non, nisi

nisi praesente curatore, alienare ualet, id quod in allegato mandato his uerbis declaratur: Worunter doch die gesammte Gerade nicht zu verstehen. Neque opus est, ut hic subtiliter distinguas, utrum in iudicio alienatio geradae sit celebrata, an extra iudicium, quemadmodum quidam fecerunt. Sane frustranea est haec distinctio et plane inutilis, indistincte enim utroque in casu, Curatorem a muliere adhiberi oportere, iubent leges Saxonicae ELECTORAL. CONST. xiv. P. II. et DEC. xxii. Quid uero causae est, cur mulier, cum caetera bona mobilia sine Curatore ualide distrahatur, necesse habeat, ut in rebus geradicis alienandis curatoris auctoritatem adhibeat? Certe aliam haud scio, nisi quod res geradicae uel naturam pretiosorum habeant, et ita immobilibus comparentur, *l. 22. pr. C. de admin. Tut. MART. COLERVS P. 2. Dec. 286. 48.* uel quod speciem uniuersitatis ad exemplum gregis, uel peculii, referre uideantur, arg. *§. 18. et 20. Inst. de Legat. (a)* Hinc quoque est, quod Gerada a tutore, nomine pupillae, alienari haud queat, sed ille contractus perinde, ut rerum immobilium, sine causa sufficiente et auctoritate Magistratus non subsistat *RICHTER P. 1. Dec. 3. num. 11. CARPZ. P. 2. Const. 14. Def. 69.* Quemadmodum enim mulier super haereditate, tanquam uniuersitate rerum, non habet jus transigendi, sed opus est, ut auctoritas Curatoris accedat, ideo, quod insignius periculum, ex uniuersitate alienata, mulieri est metuendum; ita ob eandem rationem foeminis de rebus geradicis disponendi ademtum est arbitrium, *CARPZ. P. 2. Const. 15. def. 22.* Limitat tamen hoc illust. *DE BERG. ad obseru. 4. P. 1. Supplem. Tit. 8.* ut existimet, alienationem geradae, absque Curatore susceptam, tunc demum effectum habituram esse, si quando eam mulier iuramento confirmasset, cuius in sententiam, cum sit aduersa legis sanctioni, contra quam iuramentum, actui

actui per se inualido adiectum, nihil ualet, ire nequeo. Hoc uero facilius mihi persuaderi patior, prohibitionem geradae distrahendae ad res singulas geradicas extendi minime posse, quin mulier unam alteramue sine Curatore non rite uenditet. Prohibitio enim haec cum de rebus geradicis, collectivae sumtis, loquatur, ad res, singulati in gerada contentas, proferri nequit, conf. SEEBACH. *introduc. in iuris et polit. atrium per uiam Logic.* P. 2. §. 33. p. 33.

a) Ex hoc fundamento colligit. ill. de BERG. in *Oecon. jur. lib. 2. Tit. 2. §. 28. n. 5.* quod in dubio sub gerada uendita etiam res futurae comprehendantur, et geradae, tanquam uniuersali cuiuspiam, exemplo hereditatis accedant, nisi uerbis restrictiuis geradae uenditio sit facta, ueluti: *Keine Gerade, welche in dieser Specification entshalten.*

Th. XVI.

Obseruamus porro praedictae regulae aliam limitationem. Quamuis enim mulier libere circa res suas agat mobiles, tamen earum intuitu cambiali rigori se obstringere haud potest, nisi excipis eam, quae commerciis tractandis est dedita §. 11. *append. ad Ord. Proc. MENCK. ad Tit. 8. ord. Pr. Disp. 6. §. 12.* Quam mirifice autem in hoc iure statuendo tam a DD, quam a Legislatore, uariatum fuerit, pluribus exponit RIVIN. in *Specim. Except. Forens. C. 8. n. 4. seqq.* et ex eo LVDOVICI in *Wechsel-Proceß C. 1. §. 7. et 8.*

Th. XVII.

Quoniam uero iura Prouincialia, maxime nouiora, ita explicanda esse, putant prudentes, ut ne nimium a iure communi recedant, neque iuri singulari derogent. *Cap. cum dilectus 8. X. de consuetud. HARTM. PISTOR. L. 2. P. 2. Qu. 19. n. 47. et 48.* cum leges generaliores posteriores non tollant specialem priorem, SCHOEPEF. ad *tit. ff. de Legibus*

gibus n. 13. consequens est, illud mandarum, quo libera rerum mobilium dispositio mulieribus est permessa, non derogare illis legibus communibus et singularibus, quibus mulieri interdictum est fideiubere, *tot. tit. ff. de Scto Vellei. Const. 16. P. 2.* Hinc ergo intrepide concludo, mulierem in actu fideiussionis auctoritate Curatoris esse adiuuandam, hancque stipulationem, Curatore absente, omni iuris praesidio destitui. Accedit et illud, derogationem legis nunquam praesumi, nisi uel lex ipsa expresse deroget, uel circumstantiae aliad suadeant, aut notam mutatae prioris legis afferant, quod utrumque in nostra functione Saxon. deesse uidemus. Neque obiciat quis, mulieris donationem, quacunque ratione factam, ratam esse atque saluam, et sic quoque fideiussionem. Enimvero inter hos duos actus multum intercedit discriminis. Genus enim mulierum alias auarissimum habetur PRVCKMANN. *Vol. 1. Constl. 2. n. 60.* unde quoque mulier donans, monstro similis, et miraculi instar, dicitur. FINKELTHAVS *Obs. 80. n. 13.* Cum itaque mulier, res non mediocris pretii donans, quod tamen raro accidere putant Imperatores, *l. 16. C. de donat. ante nupt.* contra naturam sexus faciat, et huic uim inferre credatur, *l. 33. §. 1. ff. de donat. int. uir. et uxor.* Legislatores facilius potuerunt mulieribus largiri donandi facultatem, quam fideiubendi. Nam in fideiussionibus, cum spe se liberatum iri mulieres lactentur, et hanc ob causam tantam sollicitudinem non adhibeant, proximiores semper sunt ad periculum, ut saepius deceptae ac circumuentae, bonis praeter opinionem spolientur atque exuantur.

Th. XVIII.

Denique animaduerto, utut integrum sit mulieribus inter uiuos donandi arbitrium, tamenob easdem, quas iam dixi

dixi, rationes ita restringendum uideri, ne excedat 500. solidorum quantitatem, quae, dum ad prodigalitatē facile delabi potest, iudiciali confirmatione eget. Quasi destituatur, nihil certius est, eam, ut in aliis, ita praecipue in Saxonica muliere, quoad excessum nihil firmitatis habere *l. 36. §. ult. C. de donat.*

Th. XIX.

Mulierem in Saxonia in rebus immobilibus, sine Curatore alienandis, nihil agere, summa erat regulae secundae. Dico in alienandis rebus, siue directo id fiat, siue per indirectum, ueluti oppignorationem. Patet uero hoc axioma ex contrariis uerbis allegati iam saepius Mandati de Anno 1722. Enim uero mulieribus tantum concessum est, de rebus mobilibus disponere, id quod uox: *Gebahren*: indicat. Verbum enim: *bahren*: nihil aliud significare uidetur, quam actualem alicuius rei translationem, unde *baar Geld*, id est, pecunia praesens et numerata. uid. TITHERR *in Contin.* BESOLDI *sub uoce baar*. Exinde itaque uinculum consecutionis necessarium constat, quod facultas statuendi libere et sine Curatore de rebus immobilibus mulieribus nondum sit indulta, sed ad id temporis adhuc in prohibitorum numero haberi debeat. Cum uero mulieribus alienatio rerum immobilium, absque Curatoris consensu suscepta, interdicta sit, iterum sequitur, alios contractus, u. g. locationis conductionis, circa res immobiles celebrare, foeminis non esse prohibitum. Nunc quoque agendum foret de natura rerum immobilium, et altius esset repetendum, quae iuris intellectu ita dicantur, praesertim, cum, DD. sententiae circa eas in diuersas abeant partes, sed illud neque temporis, neque instituti mei, ratio permittit, et ueveor, ne, si harum rerum tractationem susciperem, mea
C
exer-

exercitatio in immensum excreſcat, et iuſtos fines egrediatur, quam ob cauſam etiam beneuolum lectorem remitto ad ADRIAN. BEYERVM, qui in SCHVLTZ *Synopſi Inſtit. Cap. 2. de Succell. mariti*, latius haec eſt interpretatus, ad BERLICHIVM, CARPZ. HEICHIVM, alios, qui exacte haec ſunt proſecuti. Illud cautionis loco animaduertendum eſt, ut mulieres in alienatione harum rerum, dum in definienda natura DD. fluctuent, tutius in dubio opera Curatoris utantur.

Th. XX.

Putant tamen DD. contractum ſine Curatore etiam tunc ſubſiſtere, ſi quando coram agnatis proximis initus, licet uel unus eorum praefens fuerit. Ill. de BERG. *Elect. Diſc. Forenſ. Tit. 8. O. 7. not. 3. et in Supplem. eod. N. 3.* Conſuetudinis huius receptae allegant rationem, quod agnati uices Curatoris quaſi obeant, dum conſilio mulierem adiuent, et fraudi occurrant, *arg. pr. Inſt. de legit. Agnat. tut. l. 1. pr. ff. de leg. tut. CARPZ. 2. 15. 18. BERLICH 2. 17. 84.* quae ſententia iam olim non omni controuerſia uacua fuit, quemadmodum ipſe CARPZ. fatetur in *Defin. I. ad alleg. C. 15. P. 2. n. 6.* et ii DD. quos ibi adduxit. Cum uero Curatoris conſenſus in contractu mulieris, de forma et eſſentiali ſolennitate, quam per aequipollens adimpleri non poſſe ex ſcholae regulis conſtat, requiratur, ita non immerito dubito, num alienatio rerum immobilium, ſine Curatore, praefentibus quamuis agnatis facta, ſit ualida. Nec obſiſtit, eo in caſu omnem fraudis, laeſionisque ſuſpicionem abeſſe, cum haec ratio nondum ſufficiens eſſe uideatur. Lex enim Saxonica recentior eos quoque actus, quos mulier in ſuum commodum ſine Curatore ſuſcipit, nullos declarat, et plane inutiles. *arg. Tit. 8. §. 3. ord. Proc. Illuſtr. et Mand. Sub N. XII.*

Th. XXI.

Th. XXI.

Neque uero contractui circa res immobiles, a muliere absque Curatore celebrato, exinde quid ualoris et firmitatis accedet, quod iureiurando mulieris sit communitus. Equidem haud ignoro, compluribus DD. hanc opinionem, praecudiciis confirmatam, inoleuisse; Iuramentum, ut uinculum animae fortissimum, seruandum esse, quod sine periculo salutis aeternae seruari possit, uti a Pontifice C. 23. X. de iure iur. traditum. Sed quis, nisi Politicae prudentiae hospes sit, non uidet, quid mysterii et monstri Pontifices aluerint sub hac regula. Omnes enim Pontificum ausus eo progrediebantur, ut Legislatores Ciuiles perinde, ac Maiestatem Principum, funditus perderent, et pessundarent. Imo quis non intelligit, iuramentum, contra auctoritatem Legislatoris praestitum, sine uulnere conscientiae seruari haud posse, cum obnitentibus, et praecepta Superioris aspernantibus, periculum poenae imminere, grauitur pronunciet illud diuinum oraculum, Paulus *ad Rom. Cap. 13. v. 1, 2.* Neque huic opinioni patrocinatorum argumentum *Consist. Elect. 30. P. 2.* in qua sancitum, per iuramentum elidi exceptionem laesionis enormissimae. At enim uero huic laesioni quis pro lubitu renunciare potest, id quod tunc multo magis procedit, si uinculum iuramenti adiectum fuerit. Sed contractus prohibiti, uel sub quadam forma celebrandi, non magis ualent, quam matrimonium illegitime initum, iureiurando licet confirmatum, conf. LVDOV. *dissert. de Abusu Brocardici: iuramentum seruandum esse, quod sine periculo salutis seruari possit.* Hinc ergo asserere non uereor, negotium, rerum immobilium alienandarum causa sine curatore susceptum, inualidum esse, nullumque habere effectum,

XXI.

quamuis uinculo iuramenti fuerit firmatum. Melius est, et legi conscientiae conuenientius, superstitiosam iurandi per se inualidi religionem deserere, quam iurum Maicstatem et religionem uiolare *L. 5. C. de LL.*

Thes. XXII.

Quemadmodum has duas regulae nostrae exceptiones minus accuratas esse demonstrauius, ita lubrico etiam fundamento stare puto hanc limitationem, qua contractum mulieris, absque Curatore celebratum, ualidum esse existimant DD, si quando is, qui actui interfuit, mulieri postea a iudice Curator constituatur, *CARPZ. P. 2. C. 15. def. 32.* Eadem hic subest ratio inualiditatis atque nullitatis, quae in prioribus antecedentibus fuit obseruata. Et ponamus, eum, qui in negotio, a muliere contracto, ut spectator uel testis fuit, postea foeminae ut Curatorem confirmatum esse, quid quaeso inde firmitatis contractus, forma in lege praescripta destitutus, et ita ipso iure nullus, consequetur. Neque retractionis fictione opus est, nisi Curatoris, post negotium iam contractum constituti, denuo accedat rati habitio, ut ipse actus hoc modo quasi redintegretur. Plane aliud est dicendum, si foemina in celebrando contractu dolum adhibuit, eum forsan, qui talis non fuit, mentita curatorem. Hoc enim in casu ob delicti odium contractui uires a iure tribuuntur, et mulier etiam in sui ipsius incommodum ac praedudicium obstringitur, *arg. leg. 2. §. 3. ff. ad Sc. Vellej. l. 2. C. si minor major. se. dix. et arg. §. 1. Tit. 8. Ord. Proc. illustr.* Nunquam enim iura decipientibus, sed deceptis, auxilium et praesidium praestare sunt solita. *MENCK ad Pr. I. C. et Sax. diff. 8. §. 12.*

Thes.

Thes. XXIII.

Aliam regulæ secundæ limitationem affert, et usu receptam esse tradit, Ill. de BERG, in *Oecon. lib. 1. tit. 4. §. 6. not. 5.* Nimirum hanc tenet opinionem, mulierem bona immobilia sine Curatoris consensu, ad pias causas donare posse. Nam harum fauorem, Dd. tantum esse arbitrantur, ut fauori libertatis comparari queat, et earum intuitu, sæpius contra leges uenire liceat, *arg. §. 4. Inst. de donat: ibique Commentatores.* Eodem modo contractus matris, cum liberis initus, sine Curatore ualorem habet, ideo quod non ex imbecillitate sexus, sed ex pietate et affectione materna, celebratus censetur *arg. l. 17. C. de Postlim. Reuerf. Dn. WERNHER. P. 6. Obj. 357.*

Thes. XXIV.

Venio ad tertiam regulam, quæ ejusmodi erat, ut mulieribus maritatis, de rebus immobilibus juxta ac mobilibus, disponendi potestas denegaretur, quamvis curatoris consensus solenniter accessisset. Verba *alleg. Mand. Von Verschreibung und Obligation der Weibes: Personen*, clare atque manifeste id probant. Dagegen Wir die, von denen Ehe-Weibern, bey Leb = Zeiten deren Ehe-Männer, ohne dererselben, und anderer Vormünde, da ihnen dergleichen absonderlich verordnet, Vorbewußt und Auctorität ausgestellte Wechsel-Briefe, auch andere Verschreibungen und Handlungen an sich selbst, und ipso Jure, dergestalt ungültig erklären, daß solche, auch nach des Mannes Tode, nicht vor verbindlich zu achten, und folglich, weder die Wittwe, noch deren Erben, dafern selbige, das Weib, nach des Ehe-Mannes Absterben, nicht etwa agnoscirer, oder sonst sich anderweit verbindlich gemacht, daraus belanget werden mögen, &c. His itaque mandati uerbis contractum, absque consensu maritorum et aliorum, si quos habent, Curatorum

initum, adeo nullum declarat Augustissimus Legislator, ut ille, licet denuo a foemina uiuo marito constituitur, aut iureiurando communiatur, nihiloscius ui iustae obligationis destituatur. Habet eiusmodi contractus mulierum, naturam atque imaginem mutui, a filiofamilias intuitu pecuniae contracti, quod nequidem post patris mortem, et ita solutam patriam potestatem, recipit uires, sed inualidum manet. Similiter foeminae eiusque heredes, ex contractu, inscio marito celebrato, cum effectu, mortuo licet marito, conueniri haud possunt, cum creditor ui Mand. huius Saxon. semper a iudicii limitibus repellatur.

Thef. XXV.

Dispositionis huius Saxonicae rationem non ex longinquo petas. Circumspectis enim omnibus, quae marito competunt, iuribus in bona uxoris, facile erit diiudicandum, uxorem constante matrimonio nihil iuris habere in bona in dotem data, quippe quorum dominium ad maritum pertinet, neque in paraphernalia, quorum usumfructum etiam maritus perinde, ut spem succedendi in bonis mobilibus, habet. Ne itaque in his rebus maritus, damnum subeat, hoc modo lege Saxonica cautum fuit, ut uxorum de his rebus statuendi arbitrium esset restrictum. At enim uero expediti iuris est, receptitia uxorum bona maritorum potestati exempta prorsus esse, ut neque ullum ius, siue domini, siue usumfructus, siue administrationis, siue successionis, praetendere ualeat. Hinc fluit sua sponte, mulieribus de his bonis receptitiis libertatem disponendi plenam esse relictam.

cram. Quam ob causam de iis, si mobilia, etiam non adhibito Curatore, ualide contrahunt, sin uero immobilia sunt, Curatoris, adhibent consensum. Mortis causa uero, de utrisque sine Curatore ualide constituunt; Id quod manifesto expositum est in citato iam Mandato. Und hat es übrigenß, was Bona Receptitia anbelanger, worüber sich die Ehe-Weiber die vöilige Disposition inter uiuos et mortis causa vorbehalten, darbey, daß ein Ehe-Weib sich wegen dererselben, ohne ihres Ehe-Mannes, und, so viel das Fahrniß betrifft, auch ohne eines andern Curatoris Einwilligung, verbindlich obligiren möge, sein Bewenden.

Thes. XXVI.

Quoad caetera itaque bona contractus, non consentiente marito celebrati, inualidi manent, nisi forte maritus uxori circa quaedam bona contrahendi facultatem concesserit. Maritum enim fauori suo, pro se introducto, hac in causa renunciare posse, nihil dubitationis habet. Deinde ualere dicitur contractus uxoris, licet mariti consensus abfuerit, si quando probari queat, ea, quae ex contractu in uxorem profecta sunt, in eius utilitatem quoque uersa esse atque, hoc aequitatis rationem habet, nemulieres cum aliorum damno locupletentur. Dico, in rem uersionem probandam esse. Hoc enim exigit *Mandatum sub No. XIII.* quod ad prius illustrandum ab Elect. Sereniss. editum est, et hanc continet summam. Und Wir denn geschehen lassen können, daß ein Gläubiger, in so weit durch seinen Vorschuß das Vermögen eines Ehe-Weibes realiter vermehret, und verbessert worden, mit seiner Klage zwar, jedoch anders nicht, als, wenn er in solcher, wie und auf was Waaze die Verbesserung geschehen, mit deutlicher Anführung genugsamer, zu deren Erhärtung dienlicher Um-

stän-

stände exprimiret, weil auffser dem er auch mit solcher Klage nach Befinden, entweder schlechterdinges, oder, angebrachter Massen abzuweisen, gehdret werden mdtge. Vnde non sufficit, quod mulier in instrumento, licet iurato, confiteatur, contractum in utilitatem celebratum, uel ea, quae accepit, in rem eius fuisse uersa. Haec enim facilius scribuntur, quam probantur, accuratam uero et exactam horum uerba mandati desiderant probationem. Quae si non afferatur, ius agendi creditori aufertur.

Thes. XXVII.

Dictum fuit et probatum, consensum maritorum necessarium esse in contractibus uxorum, id quod tamen ex communi Dd. doctrina et opinione ita limitatur, ut non procedat, si contractus causam mariti propriam concernat, uel praecipue in fauorem mariti fuerit celebratus, uid. ill. de BERG. *Oecon. Lib. 1. tit. 4. §. 6. not. 3.* Quo circa eo in casu peculiarem curatorem constitui oportet, alioqui subsistere nequit. Quid uero censendum sit, si uxor et maritus in uno instrumento se principaliter obligarint, docet *Aurb. si qua mulier C. ad Sectum Vellej. Nouell. 134. c. 8.* Scilicet muliere subducta, solus maritus tenetur. Quod si uero mulier principaliter se obligarit, maritus uero, in hanc obligationem consentiens subscripserit, tunc obligatio uxoris nihilominus ualet, quamuis excipere uelit, eam esse palliatam, i. e. quod se in fauorem mariti obligauerit. Hoc enim probandum est, cum non praesumatur, et quoniam haec exceptio altioris, ut ajunt, indaginis est, in processu executiuo haud admittitur, sed rejicitur in reconuentionis iudicium, conf. ill. de BERG. in *Oecon. lib. 3. tit. 3. §. 8. n. 5.*

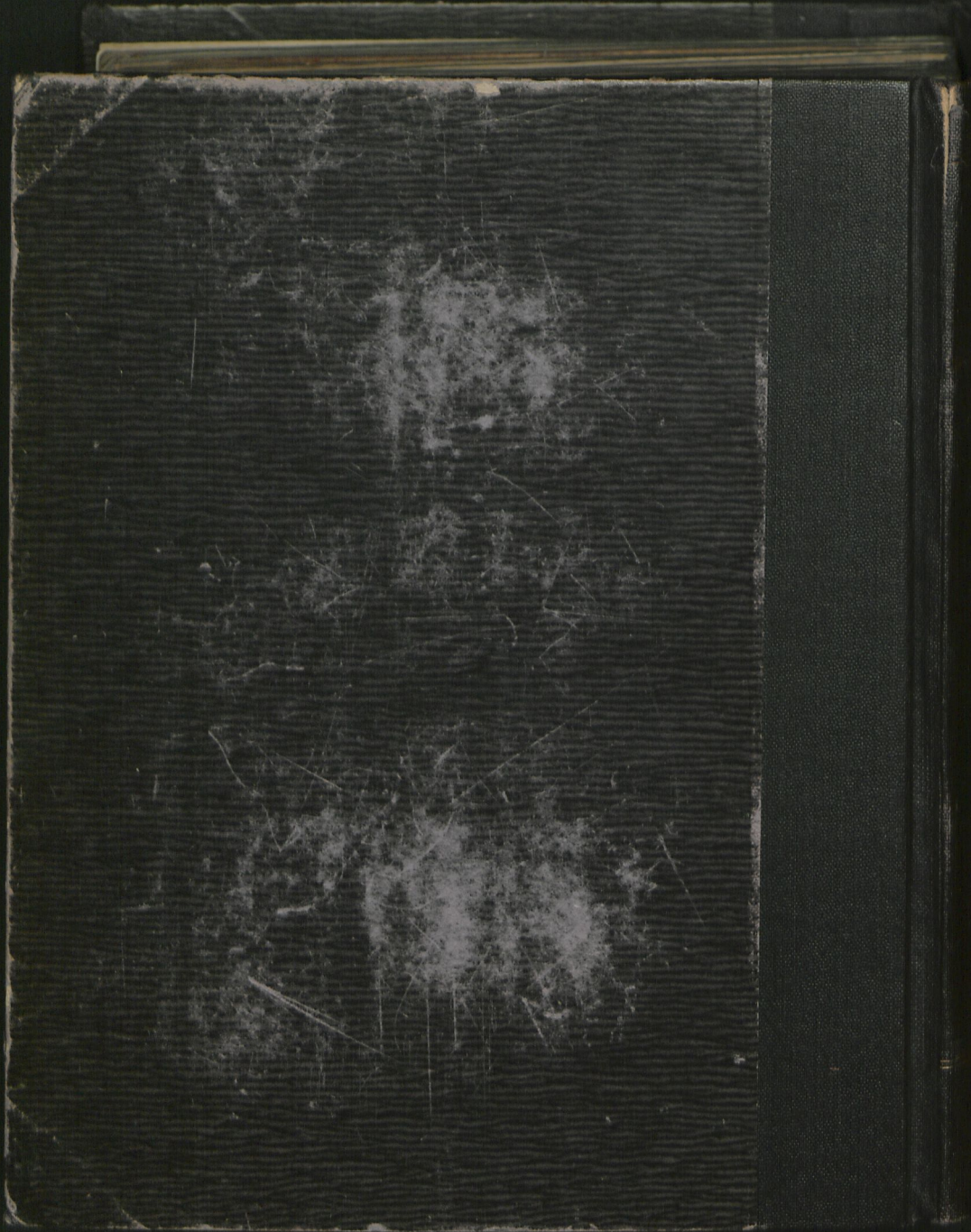
FINIS.

Wittenberg, Diss., 1727 A-50

Sb.

Pr. 35. Nr. 23.

2

EXERCITATIO
IVRIS SAXONICI ELECTORALIS
DE
NEGOTIIS QVAE A MVLIERE
SINE CVRATORE
IN SAXONIA EXPEDIRI
POSSVNT

1727 2

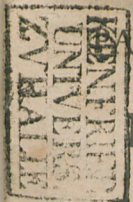
9. 252 Ord. Sax. Elect. Iudic. Recogn. Tit. VIII. §. 3. et
occaf. Mandati Regii de ao. 1722. No. XII.

QVAM
PRAESIDE

26.

**GEBHARDO CHRISTIANO
BASTINELLERO**

ICTO SAC. REG. MAL. POL. AC PRINC. ELECT.
SAXON. A CONSIL. AVLAE ATQVE IN CVRIA PROVINC. ET CON-
SISTORIO ECCLES. ELECTOR. SAX. CODICIS PROF. PVBL.

SCABINATVS ET FACVLTAT. IVRID. ASSESSORE
TRONO SVO AETATEM VSPICIENDO
IN ILLVSTRI AD ALBIM ACADEMIA
AD DIEM IANVAR. MDCCXXVII.

IN AVDITORIO ICTORVM
PVBLICAE DISQVISITIONI SVBICIT
AVCTOR ET RESPONDENS
HEINRIC. GVILIELMVS CONRADI
REICHENB. VARISC.

WITTEMBERGAE
LITERIS CHRISTIANI ZIMMERMANNI ACAD. TYP.

